

УДК 364.4-053.6-043.2:321](045)
DOI

МОЛОДІЖНА РОБОТА ЯК СОЦІАЛЬНА ДЕТЕРМІНАНТА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Коляда Наталія, докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

ORCID: 0000-0001-7743-7831

E-mail: Koliada_n@ukr.net

Левченко Наталія, кандидатка педагогічних наук, доцентка, професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

ORCID: 0000-0002-5479-1907

E-mail: n.levchenkod@gmail.com

Стаття присвячена дослідженню молодіжної роботи як соціальної детермінанти державної політики, що здійснюється колективом науковців Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини через діяльність молодіжного центру «START». Дослідження, розпочате у 2018 році, дозволило отримати наукові результати, які сприяли розвитку освіти, державної політики та громадянської активності молоді.

Дослідження також охоплює вплив молодіжної роботи на державну політику, зокрема залучення молоді до процесів прийняття рішень та інтеграцію молодіжної роботи в державні стратегії. Важливим аспектом є розвиток волонтерства і громадянської активності студентської молоді та науково-педагогічних працівників.

Ключові слова: молодіжна робота, державна політика, молодіжний центр, неформальна освіта, громадянська активність, волонтерство, менторство, молодіжна мобільність, інклюзивна молодіжна робота, соціальний супровід, професійний розвиток, життєві навички.

YOUTH WORK AS A SOCIAL DETERMINANT OF STATE POLICY

Koliada Nataliia, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of Social Pedagogy and Social Work Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

ORCID: 0000-0001-7743-7831

E-mail: Koliada_n@ukr.net

Levchenko Nataliia, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

ORCID: 0000-0002-5479-1907

E-mail: n.levchenkod@gmail.com

The article is devoted to the study of youth work as a social determinant of state policy, carried out by a team of scientists from Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University through the activities of the START youth center. The research, which began in 2018, allowed obtaining scientific results that contributed to the development of education, state policy and civic activity of youth.

The article examines the main areas of influence of youth work on education, including the positive development of youth through formal and non-formal education, personal and professional development of students, social support and guidance for education seekers, the impact of mentoring on their success and self-esteem, development of life skills, youth mobility and inclusive youth work.

The study also covers the impact of youth work on state policy, in particular, the involvement of youth in decision-making processes and the integration of youth work into state strategies. An important aspect is the development of volunteering and civic activity of student youth and scientific and pedagogical workers.

Special attention is paid to the popularization of scientific research in the field of youth work, which includes the dissemination of best practices, raising public awareness and improving youth policy. The university actively implements the training of future social workers for youth work through educational and professional programs, scientific events, preparation of educational and methodological materials and the implementation of dissertation research.

The results obtained have practical and theoretical significance, which is reflected in the activities of the youth center «START» and other youth spaces. The article emphasizes the importance of a comprehensive approach to youth work, which contributes to the development of young people as individuals, professionals and active citizens.

Key words: youth work, state policy, youth center, informal education, civic activity, volunteering, mentoring, youth mobility, inclusive youth work, social support, professional development, life skills.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями.. Дослідження молодіжної роботи як соціальної детермінанти державної політики здійснюється колективом науковців УДПУ імені Павла Тичини через діяльність молодіжного центру «START». Дослідження з проблематики молодіжної роботи розпочалось з 2018 р. (<http://surl.li/rrfmwu>), основними науковими результатами, які дали змогу досягти впливу: на розвиток освіти (позитивний розвиток молоді через формальну та неформальну освіту; особистісний та професійний розвиток студентської молоді; соціальний супровід та підтримка здобувачів; вплив менторства на підвищення успішності та самооцінки здобувачів; розвиток соціальних та навичок життя; молодіжна мобільність; інклюзивна молодіжна робота); на розвиток державної політики (залучення молоді до прийняття рішень; молодіжна робота як складова державної політики); волонтерство та громадянська активність студентської молоді, НПП); на популяризацію результатів наукових досліджень (поширення передового досвіду, підвищення обізнаності серед суспільства та вдосконалення молодіжної політики).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми молоді в аспекті молодіжної політики, молодіжного безробіття, становлення молоді як особливої соціально-демографічної групи, формування соціальної активності молоді, різні аспекти молодіжної роботи вивчали (А. Бойко, Б. Буяк, С. Гринчишин, М. Гуцалова, Н. Дзюба, Л. Мукосеєва, В. Овчарова, І. Пеша, О. Ступак, Н. Тілікіна, Ф. Мендес, Я. Наерт, Г. Роетс, Д. Роджерс Р. Руз, та ін.).

Мета статті – презентувати результати дослідження молодіжної роботи як соціальної детермінанти державної політики, що здійснюється колективом науковців Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини через діяльність молодіжного центру «START».

Виклад основного матеріалу. Колектив науковців кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи факультету соціальної та психологічної освіти Уманського

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

державного педагогічного університету імені Павла Тичини проводять наукові дослідження у сфері молодіжної роботи, зокрема через практичну діяльність молодіжного центру «START».

Основними науковими результатами, які дали змогу досягти впливу:

- на розвиток освіти (позитивний розвиток молоді через формальну та неформальну освіту (підготовка майбутніх соціальних працівників за ОП «Соціальна робота (Молодіжна робота)», курси на платформах неформальної освіти; особистісний та професійний розвиток студентської молоді (Програма для особистісного та професійного розвитку студентської молоді «Молодь. Освіта. Політика», науково-практичний семінар «Перспективи ефективної роботи соціальних працівників з молоддю», університетська Всеукраїнська наукова конференція для студентів та молодих науковців «Наука. Освіта. Молодь»); соціальний супровід та підтримка здобувачів; вплив менторства на підвищення успішності та самооцінки здобувачів (розробка проєктів у спільній співпраці здобувачів та НПП – «Активна молодь – для суспільства», «Молодіжна столиця України», «МолодьТуТ», «Банк молодіжних ініціатив м. Умань» та ін.); розвиток соціальних та навичок життя; молодіжна мобільність; інклюзивна молодіжна робота (реалізовано під час підготовки проєктів «Забезпечення доступності споруд для здобувачів з інвалідністю»; ««Student Action: Програма розвитку лідерських компетенцій студентів», програми СпівДія Хаб (м. Умань, пункт видачі гуманітарної допомоги для внутрішньо переміщених осіб, у рамці співпраці з ГО «Східноукраїнський центр громадських ініціатив» організовано презентацію книги «Місто, з якого почалася війна», співпраця та участь у Всеукраїнському проєкті «Ігрові клуби спільно ДжуніорС» та ін.);

- на розвиток державної політики (залучення молоді до прийняття рішень (студентське самоврядування, вчені ради, центри, гуртки, школи, молодіжні ради); волонтерство та громадянська активність студентської молоді, НПП (участь у програмах «співДія», «Державотворець», «Молодіжний працівник», «Ефективний менеджмент молодіжних центрів», «Активні громадяни», «Healthy Challenge», «PROнавички майбутнього» – як учасники, ментори та співорганізатори));

- на популяризацію результатів наукових досліджень (поширення передового досвіду, підвищення обізнаності серед суспільства та вдосконалення молодіжної політики (публікація монографій, статей у фахових виданнях України, статей у наукометричних виданнях Scopus, Web of Science, закордонних виданнях, тез, енциклопедій, посібників; виконання дисертаційних досліджень, студентських наукових робіт).

УДПУ імені Павла Тичини один із перший закладів вищої освіти, що реалізує молодіжну роботу в освітньому середовищі та в Уманській громаді. За період 2019–2023 рр. в університеті створено та функціонує молодіжний центр «START» як молодіжного осередка для особистісно та професійного розвитку здобувачів вищої освіти; започатковано та реалізується підготовка майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи; проводять наукові дослідження за напрямом молодіжної роботи (від наукових робіт здобувачів освітнього ступеня бакалавр до підготовки докторського дослідження). Отримані результати мають як практичне та і теоретичне значення, які знайшли своє впровадження в діяльність молодіжного центру «START», молодіжних просторів через семінари, конференції, вебінари, форуми як місцевого та і обласного рівня; у підготовці майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи за освітньо-професійними програмами «Соціальна робота (Молодіжна робота)», «Соціальна робота» освітнього рівня «магістр».

За 2019–2023 рр. було підготовлено здобувачами вищої освіти наукову роботу «Молодіжна робота у закладах вищої освіти», яка отримала диплом другого ступеня Всеукраїнського конкурсу наукових робіт зі спеціальності «Соціальна робота»;

розроблено та впровадження в освітній процес ОП «Соціальна робота (Молодіжна робота)»; розроблено та впроваджено в освітній процес навчальні та навчально-методичні посібники «Теоретико-практичні основи молодіжної роботи», «Молодь в сучасній громаді», «Молодіжний менеджмент та політика», Енциклопедію молодіжної роботи, монографію «Підготовка майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи: теорія і практика» та інші колективні монографії; виконання дисертаційних досліджень («Теоретико-методичні основи підготовки майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи»; Соціальна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами засобами музейної педагогіки» та інші).

Молодіжна робота є важливою складовою розвитку суспільства, спрямованою на підтримку особистісного, професійного і соціального становлення молоді. Вона охоплює широкий спектр діяльностей, які впливають на формування громадянської активності, соціальної відповідальності, особистісного зростання і професійних навичок молодих людей. Завдяки комплексному підходу, молодіжна робота сприяє вирішенню актуальних проблем молоді, посилює її участь у громадському житті та забезпечує інтеграцію в соціальні процеси.

Один із ключових впливів молодіжної роботи реалізується через освітню сферу, де поєднуються формальні та неформальні підходи до навчання, зокрема в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. Молодіжних центр «START» в університеті є платформами для розвитку особистісних і професійних компетентностей студентської молоді. В університеті реалізуються тренінги, воркшопи та освітні програми, які допомагають молоді розвивати лідерські якості, критичне мислення, емоційний інтелект та комунікаційні навички. Одним із важливих компонентів є менторство, яке сприяє академічному успіху, формуванню позитивної самооцінки та впевненості у власних силах (ОП «Соціальна робота (Молодіжна робота)», програма для особистісного та професійного розвитку студентської молоді «Молодь. Освіта. Політика», науково-практичний семінар «Перспективи ефективної роботи соціальних працівників з молоддю», університетська Всеукраїнська наукова конференція для студентів та молодих науковців «Наука. Освіта. Молодь»).

Також важливе значення має розвиток життєвих навичок, які готують молодь до вирішення повсякденних викликів. Це включає навички управління часом, планування кар'єри, стійкості до стресу та адаптивності. Інтеграція таких практик у молодіжну роботу формує у студентів готовність до успішного переходу до дорослого життя. Особливий акцент робиться на розвитку інклюзивності, що сприяє створенню комфортного середовища для молоді з особливими освітніми потребами.

Молодіжна робота сприяє формуванню громадянської позиції та соціальної активності молоді. Завдяки участі у волонтерських програмах, молодь отримує практичний досвід взаємодії із суспільством, навчається працювати в команді, розвиває емпатію і соціальну відповідальність. Залучення до ініціатив на місцевому, національному чи міжнародному рівні, таких як екологічні акції, соціальні кампанії чи освітні проекти, розширює світогляд молодих людей і сприяє їх інтеграції у глобальні процеси.

Крім того, активна участь молоді в механізмах прийняття рішень через студентське самоврядування, молодіжні ради чи освітні проекти дозволяє формувати нове покоління лідерів. Молодь отримує можливість впливати на політику, яка стосується її безпосередньо, що підвищує рівень довіри до державних та громадських інституцій і сприяє формуванню демократичного суспільства (розробка проектів «Активна молодь – для суспільства», «Молодіжна столиця України», «МолодьТуТ», «Банк молодіжних ініціатив м.Умань»; «Забезпечення доступності споруд для здобувачів з інвалідністю»; ««Student Action: Програма розвитку лідерських компетенцій студентів»,

участь у співпраці для реалізації програми «СпівДія Хаб» (м. Умань, пункт видачі гуманітарної допомоги для внутрішньо переміщених осіб; презентації книги «Місто, з якого почалася війна», Всеукраїнського проєкту «Ігрові клуби спільно ДжуніорС» та ін.).

Один із ключових аспектів впливу молодіжної роботи – це популяризація результатів наукових досліджень. Молодіжні центри та освітні установи активно використовують наукові дані для вдосконалення підходів до роботи з молоддю. Результати досліджень поширюються через проведення конференцій, семінарів, публікацій у відкритих джерелах колективом авторів Колектив авторів, через наукові праці популяризують молодіжну роботу: Н. Коляда, О. Кравченко, Н. Левченко, Н. Поліщук, Н. Коляда, В. Ісаченко, Н. Салата, Ю. Варивода, І. Гончар, А. Калюженко, К. Гайдрик, А. Дубенко та ін. (виконання наукових, кваліфікаційних та дисертаційних робіт: «Молодіжна робота у закладах вищої освіти», «Вплив молодіжного безробіття на розвиток сімейних відноси», «Профілактика алкоголізму та наркоманії в молодіжному середовищі», «Формування активної громадської позиції у студентської молоді засобами соціальної реклами», «Соціалізація підлітків у дитячих і молодіжних громадських організаціях», «Гендерна соціалізація студентської молоді з особливими освітніми потребами в умовах ЗВО», «Формування соціально-психологічної готовності старшокласників до вступу до закладів вищої освіти» та ін.).

Популяризація передового досвіду допомагає не лише підвищити обізнаність суспільства про проблематику молодіжної роботи, але й створює підґрунтя для вдосконалення державної політики у цій сфері. Завдяки цьому формується позитивний образ молоді як активної, відповідальної та здатної до самореалізації частини суспільства.

Молодіжна робота є багатовимірним і стратегічно важливим інструментом, який сприяє розвитку молоді як особистостей, фахівців та громадян. Її вплив охоплює освіту, громадську активність, міжкультурний обмін, інклюзивність та популяризацію наукових здобутків. Завдяки комплексному підходу до роботи з молоддю створюються умови для її успішної інтеграції у суспільне життя, що є запорукою сталого розвитку соціуму в цілому.

Статті та розділи в монографіях: «Неформальна освіта в контексті розвитку молодіжної роботи» (2020 р.), «Соціально-психологічна підтримка молоді, що постраждала внаслідок війни, в межах діяльності молодіжного центру» (2022), «Волонтерська здоров'язбережувальна діяльність в контексті соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді внаслідок війни» (2022), «Підготовка майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи: теорія і практика» (2023), «Гендерні аспекти молодіжної політики в Україні» (2023), «Становлення і розвиток молодіжної роботи в Україні: історичний аспект» (2022), «Молодіжний центр як науковий осередок соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді» (2022), «Неформальна освіта як шлях до особистісного розвитку молоді: з досвіду Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини» (2021), «Молодіжні працівники – організатори молодіжної роботи (закордонний досвід)» (2020) та ін.

Статті у фахових виданнях України: «Молодіжна робота як засіб неформальної громадянської освіти» (2019); «Підготовка фахівців до роботи з молоддю: історичний аспект» (2020); «Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами в Україні» (2020); «Волонтерська здоров'язбережувальна діяльність як форма соціального становлення студентської молоді» (2021); Формування лідерських якостей у студентів-волонтерів: теоретичні аспекти (2023); «З досвіду впровадження інклюзивного туризму серед студентської молоді» (2021); «Національно-патріотичне виховання студентської молоді засобами цифрових технологій в умовах дистанційного освітнього середовища» (2022); «Формування соціально-емоційних навичок в учнівській

молоді» (2023), «Соціальні аспекти молодіжної політики в Україні» (2020); «Молодіжний центр у контексті розвитку молодіжної роботи» (2022) та ін.

Статті у наукометричних виданнях Scopus, Web of Science: Youth Workers and Innovative Development of Social Work (2020); Innovative Forms of Social Non-formal Youth Education (2021); Youth work in a higher education institution: formation and prospects of development (2021) та ін.

Навчальні посібники, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації: Теоретико-практичні основи молодіжної роботи (2022); Соціальна молодіжна політика (2022); «Молодь в сучасній громаді» (2022); Енциклопедія молодіжної роботи (2022); «Державотворець» (2021) та ін.

Рецензії на монографії: «Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами засобами інклюзивного туризму» (2022), «Підготовка майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи: теорія і практика» (2023).

Свідчення на авторське право: наукова програма «Теоретико-методичні основи підготовки майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи» (2020), освітньо-професійна програма «Соціальна робота (Молодіжна робота)» (2020), «Методичний збірник «Державотворець»: програма особистісного та професійного розвитку (регіональний рівень, м. Умань, 2020).

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень. Дослідження молодіжної роботи як соціальної детермінанти державної політики дозволило визначити її ключові напрями впливу на освіту, громадянську активність та професійний розвиток молоді. Результати підтвердили, що молодіжна робота сприяє особистісному та професійному зростанню студентів, розширенню їхніх життєвих навичок, розвитку менторства, соціального супроводу та інклюзії. Важливим аспектом є інтеграція молодіжної роботи в державну політику через залучення молоді до прийняття рішень, розвиток волонтерства та активізацію громадянської позиції студентства. Діяльність молодіжного центру «START» та інших молодіжних просторів підтверджує ефективність комплексного підходу до підтримки молоді.

Отримані результати мають значний теоретичний та практичний потенціал, що може бути використано для вдосконалення молодіжної політики, освітніх програм та соціальної підтримки молоді в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Левченко Н. В. Підготовка майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи: теорія і практика : монографія. Київ : Компринт, 2023. 429 с.
2. Левченко Н. В., Коляда Н. М., Ісаченко В. П. Підготовка фахівців до роботи з молоддю: історичний аспект. Науковий вісник «Ужгородського державного університету». Серія «Педагогіка. Соціальна робота», 2020. Випуск 2(47). С. 61–66.
3. Левченко Н. В. Підготовка соціальних працівників до роботи з молоддю (із досвіду неформальної освіти). Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2020. Випуск 77. С. 127–132.
4. Левченко Н. В., Калюженко А. А. Соціальні аспекти молодіжної політики в Україні. Соціальна робота та соціальна освіта. Випуск 2 (5), 2020. С. 26–37.
5. Левченко Н. В. Зміст підготовки майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи: з досвіду Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Social Work and Education, 2021. Vol. 8, No. 3. pp. 352–363.
7. Левченко Н. В. Зміст підготовки майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи (вибіркова складова освітніх програм). Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, 2021. Випуск 82. С. 91–97.

8. Левченко Н. В. Менеджмент молодіжних центрів як ефективна форма реалізації молодіжної політики. Електронне наукове фахове видання «Адаптивний менеджмент теорія та перспективи» Серія «Педагогіка», 2021. Випуск 12 (23). DOI: 10.33296/2707-0255-12(23)-06. URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/432>
9. Левченко Н. В. Аналіз нормативних документів у сфері молодіжної роботи: міжнародний аспект. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, 2021. Випуск 83. 2021 С. 96–102.
10. Левченко Н. В. Молодіжний центр «START»: з досвіду Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Ввічливість. Humanitas, 2021. № 4. С. 22–30.
11. Левченко Н. В. Становлення та розвиток молодіжної роботи: європейський досвід. Ввічливість. Humanitas, 2021. № 5. С. 19–23.
12. Левченко Н. В. Молодіжний працівник – сучасний професіонал з молодіжної роботи. Ввічливість. Humanitas, 2021. № 6. С. 28–37.
13. Левченко Н. В., Коляда Н. М. Становлення та розвиток програми «Молодіжний працівник» в Україні. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, 2021. Випуск 84. С. 98–103.
14. Левченко Н. В. «Молодь» та «молодіжна робота»: смислове наповнення понять. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота», 2021 Випуск 2(49). С. 85–91.
15. Левченко Н. В. Молодіжні клуби: вітчизняний та міжнародний досвід. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 85. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2022 С. 105–109.
16. Левченко Н. В. Молодіжний центр у контексті розвитку молодіжної роботи. Ввічливість. Humanitas, 2022. № 1. С. 67–73.
17. Левченко Н. В. Підготовка майбутніх фахівців спеціальності «Соціальна робота» до молодіжної роботи. Ввічливість. Humanitas, 2022. № 2, С. 14–23.
18. Левченко Н. В. Формування індивідуальної освітньої траєкторії докторів філософії з соціальної роботи в контексті підготовки до молодіжної роботи. Соціальна робота та соціальна освіта, 2022. Випуск 1(8). С. 171–182.
19. Levchenko N., Koliada N. Youth work in Ukraine: history of formation and development prospects. Соціальна робота та соціальна освіта, 2022. Випуск 2(9). С. 308–321.
20. Левченко Н. В., Коляда Н. М., Панченко В. А. Громадська організація як осередок соціального забезпечення молоді: управлінський аспект. Ввічливість. Humanitas, 2022. № 4. С. 91–97.
21. Levchenko N. Educational and methodological support of the training of future social workers for youth work (from the experience of the Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University). Соціальна робота та соціальна освіта. 2023. Випуск 1(10). С. 138–144.
22. Левченко Н. В. Становлення і розвиток молодіжної роботи в Україні: історичний аспект. *Педагогічне краєзнавство крізь призму історико-культурних явищ та процесів в Україні* : колективна монографія / І. В. Албул та ін. Умань : Візаві, 2022. С. 168–176.
23. Левченко Н. В. Молодіжний центр як науковий осередок соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді. *Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами засобами інклюзивного туризму: колективна монографія* / М. Міщенко та ін. Київ. Компрін., 2022. С. 266–287.
24. Левченко Н. В. Неформальна освіта як шлях до особистісного розвитку молоді: з досвіду Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. *Актуальні проблеми соціальної роботи: теорія і практика* : колективна монографія / І. В. Албул, та ін. Умань : Візаві, 2021. С. 106–113.
25. Левченко Н. В. Молодіжні працівники – організатори молодіжної роботи (закордонний досвід). *Актуальні проблеми соціальної роботи: теорія і практика* : колективна монографія / І. В. Албул, та ін. Умань : Візаві, 2020. С.133–142.
26. Левченко Н. В., Коляда Н. М. Соціально-психологічна підтримка молоді, що постраждала внаслідок війни, в межах діяльності молодіжного центру. *Соціально-психологічна реабілітація вразливих категорій громадян від наслідків війни: колективна монографія* / Н. Коляда та ін. Умань : ФОП Ямчинський О.В., 2022. С. 110–116. ISBN 978-617-8184-21-6.

27. Коляда Н., Левченко Н., Калюженко А. Працевлаштування молоді з інвалідністю в Україні: законодавчий аспект. *Психологічний супровід та соціально-педагогічна робота в закладі освіти: теорія і практика*: колективна монографія. Умань. «Сочінський М. М.», 2020. С. 212–221. ISBN 978-617-7986-06-4.
28. Левченко Н. В. Теоретико-практичні основи молодіжної роботи : навчально-методичний посібник / уклад.: Левченко Н. В. Умань: ФОП Ямчинський, 2022. 90 с. ISBN 978-617-8184-59-9
29. Левченко Н. В Соціальна молодіжна політика : навчально-методичний посібник / уклад.: Левченко Н. В., Коляда Н. М., Кучер Г. М. Умань: ВПЦ «Візаві», 2022. 104 с.
30. Левченко Н. В Молодь в сучасній громаді: навчально-методичний посібник / уклад.: Левченко Н. В. Умань: Візаві, 2022. 125 с.
31. Левченко Н. В. Молодіжний менеджмент та політика : навчальний посібник / уклад.: Левченко Н. В., Коляда Н. М. Київ : Компрінт, 2021. 95 с.
32. Левченко Н. В. Теорія і практика молодіжної роботи : навчальний посібник / уклад.: Левченко Н. В. Київ : Компрінт, 2021. 92 с.
33. Левченко Н. В. Енциклопедія молодіжної роботи / уклад.: Левченко Н., Коляда Н. та ін. Київ : 2022. 130 с. ISBN 978-617-8184-54-4
34. «Державотворець»: програма особистісного та професійного розвитку : (регіональний рівень, м. Умань, 2020) : методичний збірник / уклад.: Левченко Н.В. та ін. Київ : Компрінт, 2021. 115 с.
35. Levchenko N., Klymenko Y., Baldyniuk O., Roienko S., Koliada N. Innovative Forms of Social Non-formal Youth Education. *Advances in Human Factors in Training, Education, and Learning Sciences. AHFE 2021. Lecture Notes in Networks and Systems*, 2021. vol 269. Pp. 379–386. DOI: 10.1007/978-3-030-80000-0_45. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-80000-0_45#citeas
36. Levchenko N., Isachenko V., Morhai L., Koliada N., Polishchuk N. Youth work in a higher education institution: formation and prospects of development.. 6th International Conference on Human Interaction & Emerging Technologies: Future Systems (IHET-FS 2021), 2021 vol. 319. Pp. 1242–1249. DOI: 10.1007/978-3-030-85540-6_159. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-85540-6_159#citeas

REFERENCES

1. Levchenko N. V. Pidhotovka maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv do molodizhnoi roboty: teoriia i praktyka : monohrafiia. Kyiv : Komprynt, 2023. 429 s. [in Ukrainian].
2. Levchenko N. V., Koliada N. M., Isachenko V. P. Pidhotovka fakhivtsiv do roboty z moloddu: istorychnyi aspekt. Naukovyi visnyk «Uzhhorodskoho derzhavnoho universytetu». Seriiia «Pedahohika. Sotsialna robota», 2020. Vypusk 2(47). S. 61–66. [in Ukrainian].
3. Levchenko N. V. Pidhotovka sotsialnykh pratsivnykiv do roboty z moloddu (iz dosvidu neformalnoi osvity). Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realiiakh ta perspektyvy. 2020. Vypusk 77. S. 127–132. [in Ukrainian].
4. Levchenko N. V., Kaliuzhenko A. A. Sotsialni aspekty molodizhnoi polityky v Ukraini. Sotsialna robota ta sotsialna osvita. Vypusk 2 (5), 2020. S. 26–37. [in Ukrainian].
5. Levchenko N. V. Zmist pidhotovky maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv do molodizhnoi roboty: z dosvidu Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny. Social Work and Education, 2021. Vol. 8, No. 3. pp. 352–363. [in Ukrainian].
7. Levchenko N. V. Zmist pidhotovky maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv do molodizhnoi roboty (vybirkova skladova osvity prohran). Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy, 2021. Vypusk 82. S. 91–97. [in Ukrainian].
8. Levchenko N. V. Menedzhment molodizhnykh tsentriv yak efektyvna forma realizatsii molodizhnoi polityky. Elektronne naukove fakhove vydannia «Adaptyvnyi menedzhment teoriia ta perspektyvy» Seriiia «Pedahohika», 2021. Vypusk 12 (23). DOI: 10.33296/2707-0255-12(23)-06. URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/432> [in Ukrainian].
9. Levchenko N. V. Analiz normatyvnykh dokumentiv u sferi molodizhnoi roboty: mizhnarodnyi aspekt. Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy, 2021. Vypusk 83. 2021 S. 96–102. [in Ukrainian].
10. Levchenko N. V. Molodizhnyi tsentr «START»: z dosvidu Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny. Vvichlyvist. Humanitas, 2021. № 4. S. 22–30. [in Ukrainian].
11. Levchenko N. V. Stanovlennia ta rozvytok molodizhnoi roboty: yevropeiskyi dosvid. Vvichlyvist. Humanitas, 2021. № 5. S. 19–23. [in Ukrainian].
12. Levchenko N. V. Molodizhnyi pratsivnyk – suchasnyi profesional z molodizhnoi roboty. Vvichlyvist. Humanitas, 2021. № 6. S. 28–37. [in Ukrainian].
13. Levchenko N. V., Koliada N. M. Stanovlennia ta rozvytok prohrany «Molodizhnyi pratsivnyk» v Ukraini. Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy, 2021. Vypusk 84. S. 98–103. [in Ukrainian].
14. Levchenko N. V. «Molod» ta «molodizhna robota»: smyslove napovnennia poniat. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia: «Pedahohika. Sotsialna robota», 2021 Vypusk 2(49). S. 85–91. [in Ukrainian].
15. Levchenko N. V. Molodizhni kluby: vitchyzniani ta mizhnarodnyi dosvid. Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy. Vypusk 85. Kyiv : Vydavnychi dim «Helvetyka», 2022 S. 105–109. [in Ukrainian].
16. Levchenko N. V. Molodizhnyi tsentr u konteksti rozvytku molodizhnoi roboty. Vvichlyvist. Humanitas, 2022. № 1. S. 67–73. [in Ukrainian].
17. Levchenko N. V. Pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv spetsialnosti «Sotsialna robota» do molodizhnoi roboty. Vvichlyvist. Humanitas, 2022. № 2, S. 14–23. [in Ukrainian].
18. Levchenko N. V. Formuvannia indyvidualnoi osvity traiektorii doktoriv filosofii z sotsialnoi roboty v konteksti pidhotovky do molodizhnoi roboty. Sotsialna robota ta sotsialna osvita, 2022. Vypusk 1(8). S. 171–182. [in Ukrainian].
19. Levchenko N., Koliada N. Youth work in Ukraine: history of formation and development prospects. Sotsialna robota ta sotsialna osvita, 2022. Vypusk 2(9). S. 308–321. [in Ukrainian].
20. Levchenko N. V., Koliada N. M., Panchenko V. A. Hromadska orhanizatsiia yak osередok sotsialnoho zabezpechennia molodi: upravlinskyi aspekt. Vvichlyvist. Humanitas, 2022. № 4. S. 91–97. [in Ukrainian].

21. Levchenko N. Educational and methodological support of the training of future social workers for youth work (from the experience of the Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University). *Sotsialna robota ta sotsialna osvita*. 2023. Vypusk 1(10). S. 138–144. [in Ukrainian].
22. Levchenko N. V. Stanovlennia i rozvytok molodizhnoi roboty v Ukraini: istorychnyi aspekt. *Pedahohichne kraieznavstvo kriz pryzmu istoryko-kulturnykh yavlyshch ta protsesiv v Ukraini : kolektyvna monohrafiia* / I. V. Albul ta in. Uman : Vizavi, 2022. S. 168–176. [in Ukrainian].
23. Levchenko N. V. Molodizhnyi tsentr yak naukovyi osередok sotsialno-psykholohichnoi reabilitatsii ditei ta molodi. *Sotsialno-psykholohichna reabilitatsiia ditei ta molodi z osoblyvymy osvitynymi potrebamy zasobamy inkliuzyvnoho turyzmu: kolektyvna monohrafiia* / M. Mishchenko ta in. Kyiv. Kompryn., 2022. S. 266–287. [in Ukrainian].
24. Levchenko N. V. Neformalna osvita yak shliakh do osobystisnoho rozvytku molodi: z dosvidu Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny. *Aktualni problemy sotsialnoi roboty: teoriia i praktyka : kolektyvna monohrafiia* / I. V. Albul, ta in. Uman : Vizavi, 2021. S. 106–113. [in Ukrainian].
25. Levchenko N. V. Molodizhni pratsivnyky – orhanizatory molodizhnoi roboty (zakordonnyi dosvid). *Aktualni problemy sotsialnoi roboty: teoriia i praktyka : kolektyvna monohrafiia* / I. V. Albul, ta in. Uman : Vizavi, 2020. S.133–142. [in Ukrainian].
26. Levchenko N. V., Koliada N. M. Sotsialno-psykholohichna pidtrymka molodi, shcho postrazhdala vnaslidok viiny, v mezhakh diialnosti molodizhnoho tsentru. *Sotsialno-psykholohichna reabilitatsiia vrazlyvykh katehorii hromadian vid naslidkiv viiny: kolektyvna monohrafiia* / N. Koliada ta in. Uman : FOP Yamchynskyi O.V., 2022. S. 110–116. [in Ukrainian].
27. Koliada N., Levchenko N., Kaliuzhenko A. Pratselashtuvannia molodi z invalidnistiu v Ukraini: zakonodavchyi aspekt. *Psykhologichnyi suprovid ta sotsialno-pedahohichna robota v zakladi osvity: teoriia i praktyka: kolektyvna monohrafiia*. Uman. «Sochinskyi M. M.», 2020. S. 212–221. [in Ukrainian].
28. Levchenko N. V. Teoretyko-praktychni osnovy molodizhnoi roboty : navchalno-metodychnyi posibnyk / uklad.: Levchenko N. V. Uman: FOP Yamchynskyi, 2022. 90 s. [in Ukrainian].
29. Levchenko N. V. Sotsialna molodizhna polityka : navchalno-metodychnyi posibnyk / uklad.: Levchenko N. V., Koliada N. M., Kucher H. M. Uman: VPTs «Vizavi», 2022. 104 s. [in Ukrainian].
30. Levchenko N. V. Molod v suchasni hromadi: navchalno-metodychnyi posibnyk / uklad.: Levchenko N. V. Uman: Vizavi, 2022. 125 s. [in Ukrainian].
31. Levchenko N. V. Molodizhnyi menedzhment ta polityka : navchalnyi posibnyk / uklad.: Levchenko N. V., Koliada N. M. Kyiv : Komprynt, 2021. 95 s. [in Ukrainian].
32. Levchenko N. V. Teoriia i praktyka molodizhnoi roboty : navchalnyi posibnyk / uklad.: Levchenko N. V. Kyiv : Komprynt, 2021. 92 s. [in Ukrainian].
33. Levchenko N. V. Entsyklopediia molodizhnoi roboty / uklad.: Levchenko N., Koliada N. ta in. Kyiv : 2022. 130 s. [in Ukrainian].
34. «Derzhavotvorets»: prohrama osobystisnoho ta profesiinoho rozvytku : (rehionalnyi riven, m. Uman, 2020) : metodychnyi zbirnyk / uklad.: Levchenko N.V. ta in. Kyiv : Komprynt, 2021. 115 s. [in Ukrainian].
35. Levchenko N., Klymenko Y., Baldyniuk O., Roienko S., Koliada N. Innovative Forms of Social Non-formal Youth Education. *Advances in Human Factors in Training, Education, and Learning Sciences. AHFE 2021. Lecture Notes in Networks and Systems*, 2021. vol 269. Pp. 379–386. DOI: 10.1007/978-3-030-80000-0_45. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-80000-0_45#citeas [in USA].
36. Levchenko N., Isachenko V., Morhai L., Koliada N., Polishchuk N. Youth work in a higher education institution: formation and prospects of development.. 6th International Conference on Human Interaction & Emerging Technologies: Future Systems (IHET-FS 2021), 2021 vol. 319. Pp. 1242–1249. DOI: 10.1007/978-3-030-85540-6_159. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-85540-6_159#citeas [in USA].